

L'empleat ressentit

Miquel Adam debuta en novel·la amb 'L'amo', una història angoixant ambientada en el món de l'edició

L'escriptor i editor Miquel Adam (Barcelona, 1979) va debutar amb els contes de Torero d'hivern (Edicions del 1984, 2015) i ara presenta la seva primera novel·la, L'amo (L'Altra). Han estat sis anys de gestació i part.

"El Torero va sortir quatre mesos després de néixer els meus fills. La literatura va quedar relegada al final de la cua. Els moments que al llarg d'aquests anys he dedicat a escriure, han estat destinats, gairebé íntegrament, a L'amo. Les matinades, els caps de setmana i els mesos d'agost li han anat la mar de bé. Ha madurat amb mi", explica Miquel Adam.

Ambientada a la Praga contemporània, l'obra presenta les elucubracions i records, el passar comptes dels darrers quatre anys de Ludvik Slaby, empleat en una editorial. Ho fa en el submon, físic i psicològic, del metro, on està decidint si se suïcida.

El gran antagonista es diu K, en un joc evident amb el món kafkià. I és que l'angoixa que transmet la situació del protagonista és pesant, punxeguda, roent, formada a base de pessics i clatellots quotidians, una tortura gairebé invisible, però que el trastorna fins a fregar la bogeria. "De cap manera podem dir que el protagonista pateixi uns abusos o humiliacions extraordinaris, com ho són a les maquiles de Tijuana, la Xina, l'Índia, Huelva... El protagonista se sent obligat a repetir-se que el seu no és un infortuni menor, però tampoc és la pitjor de les malediccions. Estic d'acord amb ell que l'abús de poder, la falta d'educació, les humiliacions que es cometen a la feina, són d'una vulgaritat i quotidianitat que les fa del tot anodines i antiliteràries. Aquest problema me'l va resoldre Kertész, quan va voler copiar Bernhard i va escriure Kaddish pel fill no nascut. Vaig entendre que la violència estava en el llenguatge, no tant en el que expliques. I la violència la vaig trobar en la repetició, la frase llarga i el ritme de les timbales africanes", detalla l'autor.

L'estil és molt elaborat, de vegades amb frases molt llargues en què els pensaments s'encadenen de manera natural i necessària, no ornamental, amb descripcions de trets i gestos poc previsibles i, sobretot, amb una cadència de repeticions de conceptes que marquen el pas del temps de manera obsessiva, com el tic-tac del rellotge, com la roda on corre l'hàmbster o, potser, el cavall de carreres esdevingut de tir. "La repetició de certes frases i pensaments constitueix una base rítmica, com un batec que m'obsessionava reproduir des que vaig llegir Amos Tutuola."

"D'altra banda hi ha el lloc des d'on escriu i no escriu el narrador, és un lloc suspès en el temps. El seu cos ha pres una decisió radical i el seu intel·lecte necessita saber per què. De manera que L'amo és una mena de monòleg intern, i el llenguatge no parlat té les seves normes. I cadascú se sap les seves."

De tant en tant, Adam manleva frases d'altres autors i les insereix en el text, formant part d'una frase pròpia. Noms com ara Ota Pavel, Greene, Kaspàrov, Toni Morrison, Rosenstielh, Foster, Kristof, Primo Levi, Nothomb, Kertész, Uriarte...

És una obra de ficció que pot tenir paral·lelismes amb la realitat del món editorial, català o d'allà on sigui. Una mena d'exorcisme del món laboral i editorial. "Suposo que l'abús de poder és consubstancial a l'exercici de l'autoritat. Seria ingenu pensar el contrari. El que em revolta és l'aura de respectabilitat que blindava certs oficis

relacionats amb el món de la cultura. Jo creia que la cultura era l'últim baluard de l'humanisme. I no és així. S'ha demostrat en el món del cinema i en el món del teatre", opina Adam.

L'economia, les misèries econòmiques, de fet, és un dels temes des del qual surten tot de branques espinoses. "Soc editor i sé que els marges són ridículs per a tothom, que els sous són una broma. Si vols que la cultura recuperi el seu prestigi, comença per tractar bé els teus col·laboradors."

Tot i que hi ha força personatges secundaris, K és el dolent, molt dolent, omnipresent. "Just quan vaig acabar la darrera versió de L'amo, vaig descobrir Feines absurdes, de l'antropòleg David Graeber. Va ser lluminós descobrir que el meu monstre no era més que un altre exemple de cap mediocre capaç de destruir moralment els seus subordinats."

La visió tan dura que Adam mostra del món editorial sembla que contrasta amb el fet que aviat presentarà el seu projecte editorial, La Segona Perifèria. "L'amo pot ser una mirada al passat, però també un advertiment que em faig per al futur: «Fes el que sigui però no et converteixis mai en K». És una soga que em poso gustosament al coll. És el meu compromís."

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 03-10-2021, Pàgina 32

-El Punt Avui. Nacional 03-10-2021, Pàgina 24

Font del document: <http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/2037377-l-empleat-ressentit.html>